Lietas Nr. A420223323
AA43-0157-26/19
ECLI:LV:ADAT:2026:0318.A420223323.18.S

ADMINISTRATĪVĀ APGABALTIESA

SPRIEDUMS

Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2026.gada 18.martā

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā: tiesnese referente Karina Krastiņa, tiesneses Sanita Kanenberga un Marita Miķelsone

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz /Persona D/ pieteikumu par /universitāte/Satversmes sapulces /datums A/ lēmuma (sēdes protokols Nr.1) atcelšanu, sakarā ar /Persona D/ apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2025.gada 11.marta spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Pieteicēja /Persona D/ piedalījās konkursā uz /universitāte/ (turpmāk – universitāte) rektora amatu.

Ar universitātes Satversmes sapulces (turpmāk – Satversmes sapulce) /datums A/ lēmumu (sēdes protokols Nr.1, turpmāk – pārsūdzētais lēmums) rektora amatā universitātē uz pieciem gadiem ievēlēta trešā persona /Persona E/, kurš ieguva nepieciešamo balsu skaitu, kas ir lielāks nekā puse no visu Satversmes sapulces locekļu skaita. Amatā netika ievēlēta pieteicēja, jo viņa neieguva nepieciešamo balsu skaitu.

[2] Pieteicēja vērsās tiesā ar pieteikumu par pārsūdzētā lēmuma atcelšanu.

Pieteikumā norādīti turpmāk minētie argumenti.

[2.1] Rektora atlases un izvērtēšanas komisija ir pārkāpusi universitātes rektora vēlēšanu nolikuma (turpmāk – vēlēšanu nolikums) 3.3.apakšpunktu, kas nosaka, ka tālāk nav virzāmi kandidāti, kas neatbilst prasībām. Pirmkārt, /Persona E/ neatbilda Augstskolu likuma 17.panta sestās daļas prasībām, kas nosaka ierobežojumu, ka persona var būt par rektoru piecus gadus un ne vairāk kā divas reizes. To, ka likumdevējs šo ierobežojumu ir attiecinājis arī uz /Persona E/, apliecina pārejas noteikumu 69. un 70.punkts. Otrkārt, /Persona E/ ir citas augstskolas – /augstskola A/ (turpmāk – /augstskola A/) – padomes loceklis. Līdz ar to veidojas interešu

konflikts, jo viņam ir jārealizē divu savstarpēji konkurējošu augstāko mācību iestāžu intereses. Arī Satversmes sapulce, balsojot par likumam neatbilstošu rektora kandidātu, ir pieļāvusi Augstskolu likuma pārkāpumu.

[2.2] Vēlēšanu process nepamatoti ierobežoja pieteicējas iespējas pilnvērtīgi sevi prezentēt. Gan publiskās debates, gan vēlēšanu process tika organizēts tā, lai radītu nepamatotas priekšrocības /Persona E/. Attiecīgi tika pieļauts vienlīdzības principa pārkāpums.

[2.3] Prettiesiski tika grozīts Satversmes sapulces sastāvs. Satversmes sapulces nolikums paredz tikai vienu gadījumu, kad sastāvs var tikt grozīts: darba vai studiju attiecību pārtraukšana, bet 2023.gada 13.aprīlī tika mainīti mandāti tiem, kas nevarēs ierasties uz sapulci.

[3] Ar Administratīvās rajona tiesas 2025.gada 11.marta spriedumu pieteikums noraidīts.

Spriedums pamatots ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[3.1] Senāts 2024.gada 30.oktobra lēmumā šajā lietā atzina, ka, lai arī Augstskolu likumā nav tieši noteikts, ka augstskolas satversmes sapulces lēmums par rektora ievēlēšanu ir pārsūdzams, privātpersonai, kuras tiesības ir aizskartas, ir tiesības lūgt administratīvā procesa kārtībā pārbaudīt procesu, kādā notika rektora vēlēšanas. Ja tiesa konstatē vēlēšanu procesā pieļautu būtisku procesuālu pārkāpumu, tālāk ir rūpīgi izvērtējama tā ietekme uz vēlēšanu rezultātu.

Kā Senāts jau atzinis, par personām, kuru tiesības ar iespējamu netaisnīgu vēlēšanu procesu varētu būt aizskartas, būtu uzskatāmi citi kandidāti, kuri pretendēja uz rektora amatu vienlaicīgi ar vēlēšanās uzvarējušo kandidātu. Iespējamas netaisnīgas procedūras rezultātā tieši šīs personas var būt zaudējušas tiesības uz amatu, uz kuru tās pretendēja (*Senāta 2024.gada 27.septembra lēmuma lietā Nr.SKA-578/2024, ECLI:LV:AT:2024:0927.SKA057824.4.L, 10.punkts*).

[3.2] Lietā nav strīda, ka vienlaicīgi ar vēlēšanās uzvarējušo kandidātu uz universitātes rektora amatu pretendēja arī pieteicēja. Līdz ar to tiesa pārbaudīja, vai rektora vēlēšanu process, kā rezultātā pieteicēja neieguva tiesības uz amatu, bijis taisnīgs, proti, vai vēlēšanu procesā ir pieļauti būtiski procesuāli pārkāpumi, ja ir, vai tie ir ietekmējuši vēlēšanu rezultātu.

[3.3] Universitāte ir valsts dibināta universitāte. Valsts dibinātas augstskolas rektora ievēlēšanas kārtību regulē Augstskolu likuma 17.pants.

Minētā panta trešā daļa paredz, ka valsts augstskolas (izņemot Latvijas Nacionālo aizsardzības akadēmiju) rektora amata kandidātus atklāta starptautiska konkursa rezultātā izraugās augstskolas padome.

Augstskolu likuma 17.panta ceturtā daļa noteic, ja valsts augstskolas satversme paredz satversmes sapulces izveidošanu, augstskolas padome virza konkursa rezultātā izraudzītu vienu vai vairākus rektora amata kandidātus rektora ievēlēšanai satversmes sapulcē. Rektors ir ievēlēts, ja par to nobalso vairāk nekā puse no visiem augstskolas satversmes sapulces locekļiem. Ja padomes virzītie viens vai vairāki kandidāti satversmes sapulcē negūst balsu vairākumu, tad padome virza vēl vienu no konkursa rezultātā izraudzītajiem rektora amata kandidātiem rektora ievēlēšanai satversmes sapulcē. Ja arī šis rektora amata kandidāts satversmes sapulcē negūst balsu vairākumu, augstskolas padome sešu mēnešu laikā rīko jaunu atklātu starptautisku konkursu, lai izraudzītos nākamo rektora amata kandidātu.

Minētā likuma 17.panta sestā daļa noteic, ka rektoru ievēlē uz termiņu, kas nepārsniedz piecus gadus, un ne vairāk kā divas reizes.

[3.4] Pieteicēja norāda, ka rektora atlases un izvērtēšanas komisija nav ievērojusi vēlēšanu nolikuma 3.3.apakšpunkta prasības (kas noteic, ka pretendentu izvērtēšana notiek divās kārtās. 1.kārtā komisija vērtē pretendentu un iesniegto dokumentu atbilstību ārējos un iekšējos normatīvajos aktos, kā arī šajā nolikumā noteiktajām prasībām. Izvērtēšanas rezultātā komisija pieņem lēmumu par pretendentu virzīšanu izvērtēšanai 2.kārtā, ja konstatē atbilstību noteiktajām prasībām, vai nevirza pretendentu izvērtēšanai 2.kārtā, ja konstatē neatbilstību noteiktajā prasībām) un ir virzījusi kandidātu /Persona E/, kas neatbilda Augstskolu likuma 17.panta sestās daļas prasībām, kā arī ir citas augstskolas padomes loceklis. Pieteicējas vērtējumā Augstskolu likuma 17.panta sestā daļa kopsakarā ar pārejas noteikumu 69. un 70.punktu paredz trešajai personai absolūtu

aizliegumu pretendēt uz universitātes rektora amatu, jo viņš iepriekšējos periodos jau ir ieņēmis universitātes rektora amatu divas reizes, par ko lietā strīda nav.

[3.5] Tiesa minētajam pieteicējas viedoklim nepiekrita turpmāk minēto iemeslu dēļ.

Saskaņā ar Oficiālo publikāciju un tiesiskās informācijas likuma 9.panta ceturto daļu normatīvajam aktam vai tā daļai nav atpakaļejoša spēka, izņemot likumā īpaši paredzētus gadījumus.

Publiskajās tiesībās pastāv princips, ka tiesību normai ir tūlītējs spēks un tā ir attiecināma arī uz pirms tiesību normas spēkā stāšanās ievadītiem, bet joprojām turpinātiem apstākļiem. Proti, attiecībā uz publiskās tiesības regulējošām normām darbojas princips, ka tās piemērojamas no to stāšanās spēkā (Kalniņš E. *Tiesību normu spēkā esamība un intertemporālā piemērojamība, Likums un tiesības, 2000., Nr.7, 219.lpp.*).

Tiesību normai var paredzēt atpakaļvērstu spēku, ja 1) tā paredz labvēlīgākas sekas nekā iepriekš noteiktās, 2) ja ir pietiekams pamats ierobežot indivīda uzticību tiesībām. Tādos gadījumos likumdevējam ir jāparedz pārejas noteikumi (*Senāta 2011.gada 24.novembra sprieduma lietā Nr.SKA-708/2011 12.punkts*). Tiesību normai var piešķirt atpakaļvērstu spēku vienīgi tiesību normas izdevējs.

Tiesa konstatēja, ka 2021.gada 16.augustā stājās spēkā grozījumi Augstskolu likumā. Ar šiem grozījumiem cita starp jaunā redakcijā tika izteikts 17.pants attiecībā uz valsts dibinātas augstskolas rektoru, un pārejas noteikumi tika papildināti ar 69. un 70.punktu.

Augstskolu likuma 17.panta sestajā daļā tika noteikts, ka rektoru ievēlē uz termiņu, kas nepārsniedz piecus gadus, un ne vairāk kā divas reizes. Ar minētajiem grozījumiem spēku zaudēja norma, kas noteica, ka rektoru ievēlē uz termiņu, kas nepārsniedz piecus gadus, un ne vairāk kā divas reizes pēc kārtas.

Jaunās Augstskolu likuma 17.panta sestās daļas ieviešanai tika papildināti pārejas noteikumi ar 69. un 70.punktu.

Pārejas noteikumu 69.punktā tika noteikts, ka persona, kuru laikā līdz 2021.gada 15.augustam Ministru kabinets apstiprinājis augstskolas rektora amatā uz pirmo pilnvaru termiņu, ir tiesīga kandidēt uz otro rektora pilnvaru termiņu šajā augstskolā atbilstoši šā likuma 17.panta sestajā daļā noteiktajam. Savukārt pārejas noteikumu 70.punktā tika noteikts, ka persona, kuru laikā līdz 2021.gada 15.augustam Ministru kabinets apstiprinājis augstskolas rektora amatā uz otro pilnvaru termiņu, nav tiesīga pretendēt uz trešo rektora pilnvaru termiņu šajā augstskolā atbilstoši šā likuma 17.panta sestajā daļā noteiktajam.

Tādējādi likumdevējs ar pārejas noteikumu 69. un 70.punktu ir noregulējis pirms jaunās tiesību normas spēkā stāšanās nodibinātās un joprojām turpinātās attiecības. Proti, noteicis regulējumu attiecībā uz personām, kuras minēto grozījumu spēkā stāšanās brīdī jau pildīja rektora amata pienākumus attiecīgi pirmo vai otro reizi.

Vienlaikus, vērtējot pārejas noteikumu 70.punktu, nav viennozīmīgi secināms, vai minētais ierobežojums būtu attiecināms arī uz personām, kuras pirms minēto grozījumu spēkā stāšanās iepriekšējā periodā jau divas reizes šo amatu attiecīgajā augstskolā ir ieņēmušas.

Iepazīstoties ar likumprojekta "Grozījumi Augstskolu likumā" sākotnējās ietekmes ziņojumu (anotāciju) (https://titania.saeima.lv/LIVS13/saeimalivs13.nsf/0/E8BC90648BBAE348C225856E00201F2B?OpenDocument), tiesa konstatēja, ka likumprojekta mērķis cita starp ir precizēt normatīvo regulējumu attiecībā uz augstskolas rektoru. Projekts ir izstrādāts, pamatojoties un ievērojot konceptuālā ziņojuma "Par augstskolu iekšējās pārvaldības modeļa maiņu" ietverto risinājumu. Par to, kā pārejas noteikumu 70.punkts (sākotnēji 59.punkts) būtu interpretējams, norādes nav ietvertas.

Iepazīstoties ar konceptuālo ziņojumu "Par augstskolu iekšējās pārvaldības modeļa maiņu" (https://tap.mk.gov.lv/lv/mk/tap/?pid=40483658), konstatējams, ka ir bijušas divas rektora atlases alternatīvas, proti: 1. rektora amata pretendentus padome atlasa atklātā starptautiskā konkursā; rektora amatu nevar ieņemt vairāk kā divus termiņus (secīgi vai pēc pārtraukuma); 2. rektora amata pretendentus atlasa padome un senāts kopīgi izveidotā procesā, izveidojot rektora nominācijas komisiju, kuras sastāvā ir padomes, senāta un studējošo pārstāvji. Rektoru kandidātu atlasa atklātā starptautiskā konkursā; rektora amatu nevar ieņemt vairāk kā divus termiņus (secīgi vai pēc pārtraukuma).

Par to, vai nosacījums "secīgi vai pēc pārtraukuma" būtu attiecināms tikai uz nākotnē nodibinātām tiesiskām attiecībām vai arī uz pagātnē jau pastāvējušām un izbeigtām tiesiskām attiecībām, ziņojumā norādes nav ietvertas.

Iepazīstoties ar Latvijas Republikas 13.Saeimas Izglītības, kultūras un zinātnes komisijas sēžu ierakstiem, kuros tiek runāts par likumprojektu "Grozījumi Augstskolu likumā", tostarp 2021.gada 18.maija sēdes (turpmāk – komisijas 2021.gada 18.maija sēde) ierakstu, kurā tiek runāts par pārejas noteikumu 69. un 70.punktu (*sēdē attiecīgi 68. un 69.punkts*, https://titania.saeima.lv/livs/saeimasnotikumi.nsf/webSNbyDate?OpenView&count=1000&restrictToCategory=18.05.2021), tiesa secināja, ka pārejas noteikumu 69. un 70.punkts attiecināms uz rektoriem, kuri uz grozījumu spēkā stāšanās brīdi pilda rektora amata pienākumus, proti, uz esošajiem rektoriem. Līdz ar to, ja rektors uz grozījumu spēkā stāšanās brīdi pilda amata pienākumus otro termiņu, tad uz trešo termiņu attiecīgajā augstskolā viņš kandidēt vairs nevar.

Minētais saskan arī ar Saeimas Juridiskā biroja viedokli (*lietas 1.sējuma 103.-104., 2.sējuma 12.lapa*), kas sniegts pēc atbildētājas un pēc Izglītības kvalitātes valsts dienesta lūgumiem, proti, ka pārejas noteikumi papildināti ar 69. un 70.punktu, lai noregulētu jaunās 17.panta sestās daļas piemērošanu attiecībā uz personām, kuras grozījumu spēkā stāšanās brīdī pildīja rektora amata pienākumus. Citus ierobežojumus, kas noteiktu, ka personas, kuras rektora amatu ir ieņēmušas līdz šo grozījumu spēkā stāšanās dienai divas reizes, nevar vairāk pretendēt uz rektora amatu tajā pašā augstskolā, likumdevējs nav noteicis. Minētajam nav pretējs arī Tieslietu ministrijas viedoklis (*lietas 2.sējuma 14.-15.lapa*), ka attiecīgie pārejas noteikumu punkti nebūtu attiecināmi uz bijušajiem rektoriem, kuri grozījumu spēkā stāšanās brīdī nav rektori un ar kuriem nav nekādu tiesisko attiecību.

Tiesa, izvērtējot pārejas noteikumu 70.punkta rašanās apstākļus un noskaidrojot tā jēgu pēc sasniedzamā mērķa kopsakarā ar 17.panta sesto daļu, nekonstatēja no gramatiskās iztulkošanas atšķirīgu interpretācijas rezultātu.

Līdz ar to, ievērojot, ka 2021.gada 16.augustā, kad stājās spēkā grozījumi Augstskolu likumā, trešā persona rektora amatu universitātē neieņēma, trešā persona atbilda Augstskolu likuma 17.panta sestās daļas prasībām, uz viņu nebija attiecināmi pārejas noteikumu 69. un 70.punkts un viņš bija tiesīgs kandidēt uz universitātes rektora amatu.

Secīgi tiesa atzina, ka šajā aspektā rektora atlases un izvērtēšanas komisija ir ievērojusi vēlēšanu nolikuma 3.3.apakšpunkta prasības.

[3.6] No lietas materiāliem izriet, ka laika posmā no 2022.gada 20.maija līdz 2023.gada 31.augustam /Persona E/ ir ieņēmis /augstskola A/ padomes locekļa amatu (*lietas 1.sējuma 136., 137., 133.lapa*).

Atbilstoši Augstskolu likuma 14.[1] panta divpadsmitās daļas nosacījumiem valsts augstskolas padomes loceklis nevar vienlaikus ieņemt senāta locekļa, rektora, prorektora, dekāna vai prodekāna amatu. Augstskolu likumā nav normas, kas noteiktu aizliegumu augstskolas padomes loceklim ieņemt senāta locekļa, rektora, prorektora, dekāna vai prodekāna amatu citā augstskolā.

Atbilstoši vēlēšanu nolikumam rektora kandidātam ir jāiesniedz arī apliecinājums, kurā cita starp tiek sniegta piekrišana, ka ievēros likuma "Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā" noteiktos ierobežojumus un novērsīs jebkādas iespējamās interešu konflikta situācijas, ja tiks ievēlēts rektora amatā.

Pastāvot šādiem apstākļiem, tiesa nesaskatīja, ka rektora atlases un izvērtēšanas komisija būtu pārkāpusi vēlēšanu nolikuma 3.3.apakšpunkta prasības.

[3.7] Pieteicēja kā uz iespējamiem procesuāliem pārkāpumiem norāda to, ka 2023.gada 12.aprīļa publiskās debates tika organizētas tā, lai radītu nepamatotas priekšrocības /Persona E/. Proti, pieteicējas prezentācija nebija redzama virtuālajiem skatītājiem, tika mainīta iepriekš pastāvējusī kandidātu uzstāšanās kārtība, moderators vēlējās uzdot jautājumus tikai no auditorijas.

Tiesa atzina, ka apstāklis, ka pieteicējas prezentācija nebija redzama virtuālajiem skatītājiem, tiesas vērtējumā vēlēšanu rezultātu nevarēja ietekmēt, jo virtuālie skatītāji balsošanas procedūrā nepiedalījās, savukārt personām, kas atradās auditorijā, pieteicējas prezentācija bija redzama, minētais attiecināms arī uz jautājumu uzdošanas iespēju virtuālajiem skatītājiem. Iepazīstoties ar 12.aprīļa publisko debašu ierakstu (*lietas 2.sējuma 20.lapa*), tiesa nekonstatēja, ka moderators pret pieteicēju būtu pieļāvis atšķirīgāku attieksmi. Līdz ar to tiesa nekonstatēja vienlīdzības principa pārkāpumu. Kā vēlēšanu procesu ir ietekmējusi kandidātu uzstāšanās kārtības maiņa, pieteicēja nav konkretizējusi, līdz ar to tiesa nevērtēja tā ietekmi uz vēlēšanu procesu. Vispārīgi tiesas vērtējumā

minētais apstāklis situācijā, kad ir tikai divu kandidātu uzstāšanās, pieteicējas tiesības prezentēt savu redzējumu par universitātes stratēģisko attīstību un galvenajiem nākotnes izaicinājumiem nav ierobežojis. Vienlaikus tiesa konstatēja, ka vēlēšanu nolikumā (*lietas 1.sējuma 123.-125.lapa*) par kandidātu uzstāšanās kārtību, tās maiņu nekas nav atrunāts.

[3.8] Pieteicēja iebilst, ka 2023.gada 13.aprīlī prettiesiski tika grozīts Satversmes sapulces sastāvs.

No lietas materiāliem izriet, ka ar universitātes Izglītības un vadības fakultātes akadēmiskā personāla 2023.gada 13.aprīļa kopsapulces lēmumu, Dzīvības zinātņu un tehnoloģiju institūta akadēmiskā personāla 2023.gada 13.aprīļa kopsapulces lēmumu un Humanitārās fakultātes domes 2023.gada 13.aprīļa lēmumu atsaukti no dalības Satversmes sapulcē iepriekš izvirzītie delegāti un apstiprināti jauni delegāti, kopā trīs delegāti (*lietas 1.sējuma 152.-156.lapa*).

Tiesa konstatēja, ka Satversmes sapulces nolikumā nav noteikta delegātu atsaukšanas un jaunu delegātu ievēlēšanas kārtība situācijā, kad konkrēts delegāts atsauc savu dalību Satversmes sapulcē vai kādu objektīvu apstākļu dēļ nevar piedalīties Satversmes sapulcē (*lietas 1.sējuma 47.lapa*). Delegāta atsaukšana ir paredzēta tikai gadījumā, ja ievēlētie pārstāvji pārtrauc darba vai studiju attiecības ar universitāti. Līdz ar to iepriekšējo delegātu atsaukšana un jaunu delegātu Satversmes sapulcei izvirzīšana 2023.gada 13.aprīlī nav atbilstoša Satversmes sapulces nolikumam.

Vienlaikus minētais nolikums nosaka, ka Satversmes sapulce ir pilntiesīga, ja tajā piedalās vismaz 2/3 vēlēto pārstāvju (6.punkts). Ievērojot, ka /datums A/ sapulcē piedalījās 49 delegāti, arī izslēdzot trīs delegātu balsis, Satversmes sapulce bija pilntiesīga. Tādējādi tiesa atzina, ka minētais apstāklis neietekmēja vēlēšanu rezultātu. Turklāt, pat atņemot trīs balsis trešajai personai, /Persona E/ vienalga būtu ieguvis balsu vairākumu – 28 balsis. Atbilstoši vēlēšanu nolikuma 4.9.apakšpunktam rektors ir ievēlēts, ja par viņu nobalso vairāk nekā puse no visiem Satversmes sapulces locekļiem. Tātad ir jāsaņem vismaz 26 balsis, lai kandidāts tiktu ievēlēts rektora amatā. Tā kā /Persona E/ būtu saņēmis ne mazāk kā 28 balsis, minētais pārkāpums nav atzīstams par būtisku.

[3.9] Apkopojot konstatēto un secināto, tiesa atzina, ka universitātes rektora vēlēšanu procesā būtiski procesuāli pārkāpumi nav konstatējami, līdz ar to pieteikums kā nepamatots ir noraidāms.

[4] Par Administratīvās rajona tiesas 2025.gada 11.marta spriedumu pieteicēja iesniedza apelācijas sūdzību.

Apelācijas sūdzībā norādīti turpmāk minētie argumenti.

[4.1] Tiesa nepamatoti atsaucās uz Oficiālo publikāciju un tiesiskās informācijas likuma 9.panta ceturto daļu.

Tāpat tiesa nepareizi interpretēja Augstskolu likuma 17.panta sesto daļu un pārejas noteikumu 69. un 70.punktu.

Interpretējot minētās tiesību normas, tiesa nepamatoti ņēma vērā Juridiskā biroja un Tieslietu ministrijas viedokļus, jo tie lietā nav saistoši, un nepamatoti atsaucās uz likumprojekta sākotnējās ietekmes un Izglītības un zinātnes ministrijas ziņojumiem, jo tajos nav apskatīts Augstskolu likuma pārejas noteikumu 70.punkts.

Interpretējot strīdus tiesību normas, tiesa pamatoti vērtēja komisijas 2021.gada 18.maija sēdes protokolu un ierakstu. Tomēr pretēji tiesas secinājumiem, no šīs sēdes neizriet, ka pārejas noteikumu 69. un 70.punkts attiecināms tikai uz rektoriem, kuri uz grozījumu spēkā stāšanās brīdi pildīja rektora amata pienākumus.

Šajā sēdē no Izglītības, kultūras un zinātnes komisijas puses tika skaidri nodefinēts princips, ka vienā augstskolā persona var būt par rektoru tikai divas reizes. Minētajā sēdē tika izrunāta arī situācija, kas ir identiska /Persona E/ situācijai. Uz ko atbilde bija, ka persona var būt rektors arī vairākas reizes, bet citā augstskolā.

[4.2] Tiesa nepareizi interpretēja arī Augstskolu likuma $14.^1$ panta divpadsmito daļu. Pretēji tiesas secinājumiem, šī tiesību normas nenosaka, ka tajā ietvertais ierobežojums augstskolas padomes loceklim ieņemt rektora amatu attiecas tikai uz vienu augstskolu. Turklāt tiesa nav ņēmusi vērā, ka trešā persona kā rektora kandidāts nav iesniegusi pierādījumus, ka atbilstoši likumam “Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” ir saņēmis piekrišanu amatu savienošanai.

[4.3] Tiesa nepareizi izvērtēja procesuālos pārkāpumus vēlēšanu procesa norisē. Gan publisko debašu organizēšana, gan vēlēšanu process tika organizēts tā, lai radītu nepamatotas priekšrocības /Persona E/, nepamatoti ierobežojot pieteicējas iespējas pilnvērtīgi sevi prezentēt.

[4.4] Attiecībā uz tiesas norādēm par to, kā vēlēšanu procesu ir ietekmējusi kandidātu uzstāšanās kārtības maiņa publiskajās debatēs, vispārīgi ir skaidrs, ka pirmā persona, kas uzstājas, spēj labāk piesaistīt auditorijas uzmanību un tās teiktais pirmo reizi atstāj lielāku iespaidu uz auditoriju. Situācijā, kad iepriekšējā uzstāšanās kārtība tika noteikta pēc dokumentu iesniegšanas secības un vēlāk tiek nomainīta uz "paritātes" kārtību, liecina, ka /Persona E/ bija svarīgi uzstāties pirmajam, lai radītu labāku iespaidu par sevi. Tas, ka šāda uzstāšanās kārtības maiņa notika jau procesa vidū, liecina, ka tika pieļauts vienlīdzības principa pārkāpums.

Tāpat prezentācijas neesamība varēja ietekmēt gan jautājumus no auditorijas attālināti, gan arī balsojumu Satversmes sapulces locekļiem, kas publiskās debates skatījās attālināti.

Arī apstāklis, ka moderators vēlējās uzdot jautājumus tikai no auditorijas, liecina, ka moderators vēlējas izvairīties no /Persona E/ neērtu jautājumu uzdošanas no citām personām ārpus klātienes auditorijas.

[4.5] Tiesa nepareizi un nepilnīgi novērtēja Satversmes sapulces sastāva izmaiņas pirms Satversmes sapulces. Bez tā, ka matemātiski starpība ir bijusi neliela – 3 balsis, tiesa nepārbaudīja arī to, vai ir tiesiski noteikta proporcionālā pārstāvniecība no akadēmiskā personāla un vai ir tiesiski noteikta liela pārstāvniecība no administratīvā personāla un cik ir likumīga vienlaicīga personas atrašanās abos statusos administrācijā un akadēmiskajā personālā. Tāpat tiesa nav vērtējusi to, ka, ja netiktu pieļauti procesuālie pārkāpumi attiecībā pret pieteicēju, pastāv liela iespēja, ka vismaz 3 cilvēkiem būtu izveidojies citāds iespaids par viņu un viņi varētu nobalsot pret /Persona E/. Attiecīgi tas nozīmē, kas viņš nebūtu apstiprināts pirmajā balsojumā. Tas, ka daudziem Satversmes sapulces locekļiem bija iebildumi pret rektora vēlēšanu procesu, liecina lielais nederīgo balsošanas biļetenu skaits – 12. Attiecīgi nav pamatots secinājums par pārkāpumu nebūtiskumu.

[5] Universitāte paskaidrojumos par apelācijas sūdzību norādīja, ka tā ir nepamatota un lūdz to noraidīt, jo Administratīvās rajona tiesas spriedums ir pamatots un pareizs.

Papildu paskaidrojumā norādīts turpmākais.

[5.1] Tiesa ir pareizi piemērojusi Oficiālo publikāciju un tiesiskās informācijas likuma 9.panta ceturto daļu un pareizi interpretējusi Augstskolu likuma 17.panta sesto daļu un pārejas noteikumu 69. un 70.punktu, tajā skaitā izmantojot ne tikai gramatisko, bet arī citas tiesību normas interpretācijas metodes.

Jāņem vērā, ka līdz pat pārsūdzētā lēmuma pieņemšanai pieteicēja nav cēlusi pretenzijas par rektora kandidātu atlases procesu. Pieteicēja nav apstrīdējusi nevienu no universitātes Padomes pieņemtajiem lēmumiem par rektoru atlasi un kandidātu virzīšanu balsojumam Satversmes sapulcē.

[5.2] Tiesa ir pareizi interpretējusi arī Augstskolu likuma $14.^{1}$ panta divpadsmito daļu. Savukārt norādījums, ka /Persona E/ nebija virzāms par rektora kandidātu, jo neatbilstot rektora kandidāta prasībām, jo pastāv iedomāts interešu konflikts, darbojoties /augstskola A/ padomē, nav tiesiski pamatots.

[5.3] Tiesa pamatoti nekonstatēja vienlīdzības principa pārkāpumu. Universitāte visas pieteicējas prasības par tikšanās formu apmierināja, lai arī šāda forma ar universitātes darbību reglamentējošiem normatīviem nav noteikta.

Debašu būtība ir kandidātu izklāstītais saturs, līdz ar to pieteicējas subjektīvs viedoklis ir tas, ka uzstāšanās secība pati par sevi rada labāku iespaidu uz auditoriju. Abām iesaistītajām personām tika nodrošināts vienāds darbību kopums.

Tāpat, pretēji pieteicējas norādēm, tiesa pareizi novērtēja Satversmes sapulces sastāva izmaiņas pirms Satversmes sapulces. Savukārt pierādījumus apgalvojumiem par drudžainu mandātu pārskatīšanu un mandātu izsniegšanu pieteicēja nav iesniegusi.

Universitāte ir rīkojusies atbilstoši tās Satversmes 23.2.apakšpunktam un Satversmes sapulces nolikuma 2.punktam, jo atbilstoši Satversmei nepastāv regulēts termiņš personāla grupām ievēlēt Satversmes sapulces

pārstāvjus.

[6] Trešā persona paskaidrojumā par apelācijas sūdzību norādīja, ka tā ir nepamatota un lūdz to noraidīt, jo Administratīvās rajona tiesas spriedums ir pamatots un pareizs.

Paskaidrojumā papildus norādīts turpmākais.

[6.1] Tiesa pareizi piemērojusi Oficiālo publikāciju un tiesiskās informācijas likuma 9.panta ceturto daļu un pareizi interpretējusi Augstskolu likuma 17.panta sesto daļu un pārejas noteikumu 69. un 70.punktu, kā arī ievēroja Administratīvā procesa likuma 8. un 17.pantā noteiktās tiesību normu interpretācijas metodes.

Pieteicējas iebildumi par analīzes secību vai izvēlētajiem avotiem ir nepamatoti, jo, izmantojot konkrētus tiesību palīgavotus, tiesa ir nodrošinājusi pilnvērtīgu normu jēgas un mērķa izvērtējumu.

Pretēji apelācijas sūdzības argumentiem, arī komisijas sēdes 2021.gada 18.maija sēdes protokola saturs apstiprina, ka rektora atlases un izvērtēšanas komisija ir ievērojusi vēlēšanu nolikuma 3.3.apakšpunkta prasības.

[6.2] Tiesa ir pareizi interpretējusi Augstskolu likuma 14.[1] panta divpadsmito daļu. Pieteicējas arguments par interešu konflikta esību, ņemot vērā amatpersonas dalību citas augstskolas padomē, nav pamatots ar objektīviem tiesiskiem apsvērumiem.

[6.3] Pieteicēja nav sniegusi konkrētus pierādījumus, kas apstiprinātu tās norādītos procesuālos pārkāpumus vai vienlīdzības principa aizskārumu. Tiesa pamatoti nekonstatēja vienlīdzības principa pārkāpumu, jo pieteicējai bija nodrošinātas vienādas iespējas ar otru kandidātu, kā arī pamatoti atzina, ka Satversmes sapulces sastāva izmaiņas būtisku ietekmi uz vēlēšanu rezultātu neradīja.

Motīvu daļa

[7] Pārbaudījusi un novērtējusi lietā esošos pierādījumus to kopsakarā ar pieteicējas apelācijas sūdzības un procesa dalībnieku argumentiem, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka pieteicējas apelācijas sūdzība ir nepamatota un pieteikums ir noraidāms.

[8] Lietā nav strīda par to, ka trešā persona /Persona E/ laika posmā no 2007. līdz 2018.gadam divas reizes pēc kārtas tika ievēlēts par universitātes rektoru.

Saskaņā ar Augstskolu likuma 17.panta otro daļu redakcijā, kas bija spēkā no 2007.gada 1.janvāra līdz 2021.gada 15.augustam, augstskolas Satversmes sapulce rektoru ievēlē uz termiņu, kas nepārsniedz piecus gadus, ne vairāk kā divas reizes pēc kārtas.

Ar 2021.gada 16.augusta likumu “Grozījumi Augstskolu likumā” Augstskolu likuma 17.pants tika izteikts jaunā redakcijā un attiecībā uz rektora ievēlēšanu 17.panta sestā daļa noteic, ka rektoru ievēlē uz termiņu, kas nepārsniedz piecus gadus, un ne vairāk kā divas reizes.

Ar pārsūdzēto lēmumu no /datums A/ rektora amatā universitātē uz pieciem gadiem ievēlēts /Persona E/.

Pieteicēja apstrīdēja konkursa rezultātu, jo uzskata, ka trešā persona pēc 2021.gada 16.augusta grozījumiem Augstskolu likumā vairs nevar kandidēt uz rektora amatu universitātē, kā arī vēlēšanu procesā ir pieļauti būtiski procesuālie pārkāpumi.

Ievērojot minēto, lietā ir noskaidrojams tas, vai konkrētajos faktiskajos un tiesiskajos apstākļos trešā persona tiesiski ir ievēlēta rektora amatā universitātē 2023.gadā un vai vēlēšanu procesā ir pieļauti būtiski procesuālie pārkāpumi.

[9] Izvērtējusi pirmās instances tiesas sprieduma pamatojumu un apelācijas sūdzības argumentus, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka pirmās instances tiesa ir pareizi interpretējusi Augstskolu likuma 17.panta sesto daļu kopsakarā ar šā likuma pārejas noteikumu 69. un 70.punktu. Tiesa pareizi secināja, ka Augstskolu likuma pārejas noteikumu 69. un 70.punkts attiecināms uz rektoriem, kuri uz 2021.gada 16.augusta grozījumu Augstskolu likumā spēkā stāšanās brīdi vēl pilda rektora amata pienākumus, nevis uz tādām personām, kuras kaut kad pagātnē bija pildījušas rektora amata pienākumus.

Tādējādi lietā pamatoti atzīts, ka, tā kā 2021.gada 16.augustā, kad stājās spēkā grozījumi Augstskolu likumā, trešā persona rektora amatu universitātē neieņēma, piedaloties konkursā un kandidējot uz rektora amatu 2023.gadā, trešā persona atbilda Augstskolu likuma 17.panta sestās daļas prasībām, uz viņu nebija attiecināmi pārejas noteikumu 69. un 70.punkts un viņš bija tiesīgs kandidēt uz universitātes rektora amatu.

Tāpat tiesa ir pareizi interpretējusi Augstskolu likuma 14.[1] panta divpadsmito daļu, nekonstatējot pārkāpumu tajā, ka no 2022.gada 20.maija līdz 2023.gada 31.augustam trešā persona bija citas augstskolas (/augstskola A/) padomes loceklis.

Ievērojot minēto, Administratīvā rajona tiesa pamatoti konstatēja, ka rektora atlases un izvērtēšanas komisija nav pieļāvusi vēlēšanu nolikuma 3.3.apakšpunkta pārkāpumu.

Attiecībā uz procesuālajiem pārkāpumiem vēlēšanu procesā Administratīvā rajona tiesa pamatoti nekonstatēja vienlīdzības principa pārkāpumu. Savukārt to, ka 2023.gada 13.aprīlī tika grozīts Satversmes sapulces sastāvs, atsaucot trīs delegātus un izvirzot jaunus delegātus Satversmes sapulcei, tiesa pamatoti atzina par nebūtisku procesuālu Satversmes sapulces nolikuma pārkāpumu, kas neietekmēja velēšanu rezultātu.

Administratīvā apgabaltiesa atzīst pirmās instances sprieduma motivāciju par pareizu un pilnībā pietiekamu, tādēļ saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 307.panta ceturto daļu pievienojas pirmās instances tiesas sprieduma motivācijai, to neatkārtojot.

[10] Pieteicējas apelācijas sūdzības argumentus Administratīvā apgabaltiesa atzīst par nepamatotiem.

Pieteicēja apelācijas sūdzībā atkārto, ka lietā ir nepareizi interpretēta Augstskolu likuma 17.panta sestā daļa un pārejas noteikumu 69. un 70.punkts.

Apgabaltiesa atzīst, ka konkrētajā lietā būtisks apstāklis ir Augstskolu likuma 17.panta sestās daļas laika aspekts, uz ko pamatoti vērsa uzmanību Administratīvā rajona tiesa.

Pēc vispārīga tiesību pamatprincipa tiesību norma ir piemērojama, sākot no tās spēkā stāšanās. Atbilstoši Oficiālo publikāciju un tiesiskās informācijas likuma 9.panta ceturtajai daļai normatīvajam aktam vai tā daļai nav atpakaļvērsta spēka, izņemot likumā īpaši paredzētus gadījumus. Tiesību normai var piešķirt atpakaļvērstu spēku vienīgi tiesību normas izdevējs. Tādos gadījumos likumdevējam ir jāparedz pārejas noteikumi (sk., piemēram, *Senāta 2020.gada 22.decembra sprieduma lietā Nr.SKA-452/2020, ECLI:LV:AT:2020:1222.A420288817.11.S, 12.punktu*). Tiesību doktrīnā atzīts, ka noteikums par tiesību normas atpakaļvērstu spēku uzlūkojams kā izņēmums un tam ir jābūt tieši izteiktam likumā. Šaubu gadījumā par tiesību normas intertemporālo piemērojamību vienmēr piemērojams vispārīgais princips un izņēmums iztulkojams sašaurināti (sk. Kalniņš E. *Tiesību normas spēkā esamība un intertemporālā piemērojamība. Likums un Tiesības, 2000, 2.sēj., Nr. 7, 218.-220.lpp.*).

Tāpat kā pirmās instances tiesa, arī apgabaltiesa, izvērtējot lietā piemērojamās normas, nekonstatē, ka tiesību normas izdevējs būtu paredzējis Augstskolu likuma 17.panta sestās daļas atpakaļvērstu spēku vai nosacījumus šā likuma pārejas noteikumu 69. vai 70.punktā, kas ļautu to piemērot jau iepriekš konstatētām tiesiskajām attiecībām.

Tādējādi Administratīvā rajona tiesa pareizi atzina, ka Augstskolu likuma 17.panta sestā daļa kopsakarā ar šā likuma pārejas noteikumu 69. un 70.punktu piemērojama attiecībā uz tām personām, kuras likuma grozījumu brīdī pildīja rektora amata pienākumus.

Šajā sakarā, izvērtējot pārejas noteikumu piemērošanu laikā, lietderīgi ir norādīt uz salīdzinošu piemēru nodokļu jomā – konstitucionālo tiesu praksē tiek izšķirts tā saucamais likuma īstais atpakaļvērstais spēks un neīstais atpakaļvērstais spēks. Īstais atpakaļvērstais spēks skar tiesiskās attiecības, kuras jau izbeigušās pirms attiecīgās normas spēkā stāšanās, bet neīstais – tiesiskās attiecības, kuras vēl turpinās (*Satversmes tiesas 2010.gada 6.decembra sprieduma lietā Nr.2010-25-01 10.3.apakšpunkts*). Līdz ar to arī saskaņā ar minēto Satversmes tiesas judikatūru apgabaltiesa secina, ka pārejas noteikumi interpretējami tādējādi, ka tie attiecas uz personām, kuru rektora pilnvaru termiņš attiecīgo grozījumu spēkā stāšanās brīdī vēl turpinājās, nevis uz personām, kuras pagātnē pirms tiesību normu grozījumiem ieņēma rektora amatu.

[11] Pieteicēja apelācijas sūdzībā norāda, ka Saeimas Izglītības, kultūras un zinātnes komisijas 2021.gada 18.maija sēdē Izglītības, kultūras un zinātnes ministrijas pārstāvis skaidri norādīja, ka vienā augstskolā persona var būt par rektoru tikai divas reizes, un skaidroja, ka persona var būt rektors arī vairākas reizes, bet citā augstskolā.

Iepazinusies ar komisijas 2021.gada 18.maija sēdes protokolu (*lietas 2.sējuma 132.-137.lapa*) un noklausījusies minētās sēdes ierakstu (https://titania.saeima.lv/livs/saeimasnotikumi.nsf/webSNbyDate?OpenView&count=1000&restrictToCategory=*18.05.2021*), apgabaltiesa konstatē, ka starp komisijas locekļiem un citām sēdē pieaicinātām personām sēdē notika diskusijas un viedokļu apmaiņa par trešās personas situācijai līdzīgu gadījumu. Proti, komisijas loceklis deputāts Jānis Vucāns no 2000. līdz 2010.gadam pildīja rektora amata pienākumus Ventspils Augstskolā, un uz viņa jautājumu Izglītības un zinātnes ministrijas pārstāvis atbildēja, ka attiecīgajā augstskolā viņš par rektoru vairs nevar tikt ievēlēts, bet viņš var pretendēt uz rektora amatu citā augstskolā (*ieraksta 01:49:49- 01:50:20*). Vienlaikus bez ievērības nav atstājams arī komisijas sēdē apspriestais pieaicinātā Privātu augstskolu asociācijas priekšsēdētāja Alda Baumaņa, kurš bija Biznesa augstskolas "Turība" rektors no 2015.gada 22.aprīļa līdz 2023.gada 24.maijam (tātad esošs rektora amatā) jautājums, vai persona, esot amatā jau otro termiņu (tāpat kā viņš), pēc kāda pārtraukuma vairs nevar atgriezties rektora amatā. Saeimas Juridiskā biroja vecākā juridiskā padomniece atbildēja, ka tā ir, tāpēc arī tiek prasīts viedoklis (*ieraksta 02:01:16-02:01:48*).

Ievērojot minēto, apgabaltiesa secina, ka vispārīgi komisijas sēdē tika apspriests arī trešās personas situācijai līdzīgs gadījums, kā arī gadījums, ja persona pildītu rektora amata pienākumus arī pēc tam, kad stātos spēkā jaunais regulējums. Vienlaikus apgabaltiesa piekrīt trešās personas paskaidrojumā (*lietas 2.sējuma 178.-179.lapa*) norādītājam, ka politiskas diskusijas komisijā vai atsevišķu deputātu viedokļi nav uzskatāmi par likumdevēja gribu. Likumdevēja griba izriet no tā pienācīgā kārtā pieņemtiem likumiem. Savukārt, interpretējot Augstskolu likuma 17.panta sesto daļu kopsakarā ar šā likuma pārejas noteikumu 69. un 70.punktu, apgabaltiesa, pievienojoties pirmās instances tiesas sprieduma motivācijai, secina, ka likumā nav noteikts skaidrs un nepārprotams aizliegums personai, kura nav rektors brīdī, kad spēkā stājās jauns tiesisks regulējums, pretendēt uz rektora amatu pēc pārtraukuma.

[12] Apgabaltiesa par nepamatotiem un noraidāmiem atzīst apelācijas sūdzības argumentus, ka tiesa, interpretējot strīdus tiesību normas, nepamatoti ņēma vērā likumprojekta sākotnējās ietekmes un Izglītības un zinātnes ministrijas ziņojumus, kā arī Saeimas Juridiskā biroja (*lietas 1.sējuma 103.-104., 2.sējuma 12.lapa*) un Tieslietu ministrijas viedokļus (*lietas 2.sējuma 14.-15.lapa*) par strīdus tiesību normām.

Pretēji pieteicējas iebildumiem, interpretējot strīdus tiesību normas, ir pieļaujams izmantot dažādus avotus, tostarp palīgavotus, lai vispusīgi noskaidrotu tiesību normu saturu un nonāktu pie pamatotiem secinājumiem. To pirmās instances tiesa ir arī darījusi, proti, izmantojusi tiesību avotus, uz kā pamata lietā izdarīti pamatoti secinājumi. Lai arī Saeimas Juridiskā biroja un Tieslietu ministrijas viedokļi nav juridiski saistoši, tie tomēr kopsakarā ar Ministru kabineta likumprojekta sākotnējās ietekmes un Izglītības un zinātnes ministrijas ziņojumiem atspoguļo normu izstrādes kontekstu un likumdevēja mērķi, kas kalpo par pamatu vēsturiskās un teleoloģiskās tiesību normu interpretācijas metodes piemērošanai.

[13] Kā jau to secināja Administratīvā rajona tiesa spriedumā, kura motivācijai apgabaltiesa pievienojās, no Augstskolu likuma $14.^{1}$ panta divpadsmitās daļas nav secināms aizliegums augstskolas padomes loceklim

ieņemt rektora amatu citā augstskolā.

Tādējādi arī trešā persona /Persona E/, kandidējot rektora amatam universitātē, nav pieļāvis pārkāpumu, vienlaikus būdams padomes loceklis /augstskola A/.

Kā to pamatoti norādīja Administratīvā rajona tiesa, trešajai personai kā rektora amata kandidātam saskaņā ar vēlēšanu nolikuma nosacījumiem bija jāiesniedz apliecinājums, ka viņš ievēros likuma "Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā" noteiktos ierobežojumus un novērsīs jebkādas iespējamās interešu konflikta situācijas, ja tiks ievēlēts rektora amatā.

Apgabaltiesa nepiekrīt pieteicējai, ka šādā gadījumā trešajai personai bija jāiesniedz pierādījumi, ka ir ievēroti likuma "Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā", tostarp, ka saņemta piekrišana amatu savienošanai. Arī pieteicēja šajā sakarā konkrētus pierādījumus, kas apšaubītu trešās personas rīcības atbilstību likuma "Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā" nosacījumiem, nav iesniegusi, tik vien izteikusi pieļāvumus par interešu konfliktu, trešajai personai kā padomes loceklim vienlaikus darbojoties /augstskola A/ padomē.

[14] Pieteicēja apelācijas sūdzībā atkārto, ka attiecībā uz viņu tika pieļauts vienlīdzības principa pārkāpums.

Atbilstoši vienlīdzības principam, kas nostiprināts arī Administratīvā procesa likuma 6.pantā, pastāvot vienādiem faktiskajiem un tiesiskajiem lietas apstākļiem, iestāde pieņem vienādus lēmumus (pastāvot atšķirīgiem faktiskajiem vai tiesiskajiem lietas apstākļiem, – atšķirīgus lēmumus) neatkarīgi no administratīvā procesa dalībnieku dzimuma, vecuma, rases, ādas krāsas, valodas, reliģiskās pārliecības, politiskajiem vai citiem uzskatiem, sociālās izcelšanās, tautības, izglītības, sociālā un mantiskā stāvokļa, nodarbošanās veida un citiem apstākļiem.

Pārbaudot apelācijas sūdzības argumentus, apgabaltiesa atzīst, ka arī tie neapstiprina to, ka attiecībā uz pieteicēju tika pieļauta nevienlīdzīga attieksme konkrētajos apstākļos (attiecībā uz to, ka pieteicējas prezentācija nebija redzama virtuālajiem skatītājiem, tika mainīta iepriekš pastāvējusī kandidātu uzstāšanās kārtība un moderators pieņēma jautājumus tikai no auditorijas).

Pieteicēja apelācijas sūdzībā, atsaucoties uz pirmās instances tiesas norādi spriedumā, ka pieteicēja nav konkretizējusi to, kā vēlēšanu procesu ir ietekmējusi kandidātu uzstāšanās kārtības maiņa publiskajās debatēs, ir norādījusi, ka ir skaidrs, ka pirmā persona, kas uzstājas, spēj labāk piesaistīt auditorijas uzmanību, un tās teiktais pirmo reizi atstāj lielāku iespaidu uz auditoriju.

Apgabaltiesas vērtējumā minētais ir vispārīgs un subjektīvs pieteicējas viedoklis, turklāt no dzīvē gūtiem novērojumiem izriet, ka tieši pēdējā persona, kas uzstājas, atstāj paliekošu iespaidu uz auditoriju; turklāt tai ir iespējas, novērojot konkurentu uzstāšanos, kaut ko mainīt un uzlabot savā prezentācija, uzlikt akcentus.

Tomēr konkrētajā gadījumā apgabaltiesa nesaskata uzstāšanas secības ietekmi uz rektoru ievēlēšanas procesu, jo apgabaltiesa piekrīt universitātes paskaidrojumā par apelācijas sūdzību (*lietas 2.sējuma 121.-124.lapa*) norādītajam, ka debašu būtība ir kandidātu izklāstītais saturs, nevis kandidāta uzstāšanas secība.

Apgabaltiesa konstatē, ka saskaņā ar vēlēšanu nolikuma (*lietas 1.sējuma 123.-125.lapa*) 4.1.punktu universitātes rektora kandidātiem tiek organizēta tikšanās ar universitātes personālu un studentiem. Savukārt 4.2.punkts noteic termiņu, kādā notiek minētā tikšanās ar rektora kandidātiem. Kā to pamatoti konstatēja pirmās instances tiesa, vēlēšanu nolikumā nekas nav atrunāts par kandidātu uzstāšanās kārtību. Tāpat nolikums neparedz tikšanās formu, neparedz virtuālo skatītāju klātbūtni un neparedz tikšanās vadītāja jautājumu uzdošanas formu, veidu un jautājumu skaitu, kā arī to secību, pieļaujot tikšanās vadītāja izvēlētu veidu paredzētajām rektoru debatēm.

Iepazīstoties ar lietai pievienoto 2023.gada 12.aprīļa rektora amata kandidātu konkursa publisko debašu ierakstu (*ieraksts USB datu nesējā aploksnē lietas 2.sējuma 20.lapā, pievienots Tiesu informācijas sistēmā datne "1_pielik_DU_120424_rekt_amat_kand_konk_deb_ier"*), apgabaltiesa konstatē, ka konkrētajā gadījumā tikšanos vadīja moderators, kas noteica debašu norises procesu un kandidātu uzklausīšanas kārtību. No ieraksta konstatējams, ka gan pieteicējai, gan trešajai personai tika nodrošinātas vienādas iespējas izteikties debetēs. Savukārt pieteicējas norādītais, ka moderatora rīcība, pieņemot jautājumus tikai no auditorijas, liecina, ka moderators vēlējās izvairīties no /Persona E/ neērtu jautājumu uzdošanas no citām personām ārpus klātienes

auditorijas, ir pieteicējas subjektīvs viedoklis, kas neapstiprinās ar citiem lietā esošiem pierādījumiem. Turklāt videoierakstā fiksēts, ka moderators debašu noslēgumā piedāvāja iespēju arī pašiem kandidātiem uzdot jautājumus konkurentam, ko pati pieteicēja neizmantoja un jautājumus /Persona E/ neuzdeva.

[15] Pieteicēja apelācijas sūdzībā norāda, ka tas, ka prezentācija nebija redzama virtuālajiem skatītājiem, varēja ietekmēt arī Satversmes sapulces locekļu, kas publiskās debates skatījās attālināti, balsojumu.

Administratīvā apgabaltiesa konstatē, ka universitāte 2024.gada 18.aprīlī Administratīvajā rajona tiesā iesniedza 2023.gada 12.aprīļa rektora amata kandidātu konkursa publisko debašu ierakstu (*ieraksts USB datu nesējā aploksnē lietas 2.sējuma 20.lapā, pievienots Tiesu informācijas sistēmā datne "1_pielik_DU_120424_rekt_amat_kand_konk_deb_ier"*) un /datums A/ universitātes Satversmes sapulces, kurā notika universitātes rektora vēlēšanas, ierakstu (*ieraksts pievienots Tiesu informācijas sistēmā datne "2_pielik_DU_140424_satv_sap_ierakst"*).

Noskatoties 2023.gada 12.aprīļa universitātes rektora amata kandidātu konkursa publisko debašu ierakstu, konstatējams, ka moderators debatēs aicināja pirmo uzstāties pieteicēju un kā otro – /Persona E/, pamatojot to ar pretendentu dokumentu iesniegšanas secību (*ieraksta 00:03.52-00:04:05*).

Noskatoties /datums A/ universitātes Satversmes sapulces ierakstu, konstatējams, ka Satversmes sapulces priekšsēdētājs /Persona I/ sapulcē aicināja pirmo uzstāties /Persona E/ un kā otru – pieteicēju, pamatojot to ar paritātes principu un to, ka iepriekšējā reizē (acīmredzot domāts 2023.gada 12.aprīļa kandidātu debatēs) pirmā uzstājās pieteicēja, tad šoreiz pirmais aicināts uzstāties /Persona E/ (*00:11:25-00:11:46*).

Ievērojot minētos apstākļus, apgabaltiesa nekonstatē, ka attiecībā uz pieteicēju tika pieļauts vienlīdzības principa pārkāpums saistībā ar noteikto kandidātu uzstāšanās secību gan debatēs, gan Satversmes sapulcē.

Tāpat konstatējams, ka /datums A/ sapulcē rektora amata kandidātiem tika nodrošināta iespēja demonstrēt sagatavotās prezentācijas, un pieteicēja izvēlējās izmantot šo iespēju, prezentējot to pašu prezentāciju, ka rādīta 2023.gada 12.aprīļa rektora amata kandidātu debatēs, lai to redzētu tās personas, kuras iepriekšējo reizi debates klausījās attālināti un pilnībā neredzēja pieteicējas debetēs sagatavoto prezentāciju (kas ir pieteicējas apgalvojums, par ko pierādījumi lieta nav iesniegti).

Ievērojot minēto, apgabaltiesa secina, ka Satversmes sapulces delegātiem (arī tiem, kuri 2023.gada 12.aprīļa debates klausījās attālināti un, kā apgalvo pieteicēja, neredzēja viņas sagatavoto prezentāciju) tika nodrošināta iespēja ne tikai uzklausīt pieteicēja kā universitātes rektora amata kandidātes redzējumu par universitātes nākotni, bet arī iepazīties ar viņas sagatavoto prezentāciju. Tādējādi arī šajā aspektā apgabaltiesa nekonstatē vienlīdzības principa pārkāpumu vēlēšanu procesā.

[16] Pieteicēja apelācijas sūdzībā norāda, ka pirmās instances tiesa nepareizi novērtēja Satversmes sapulces sastāva izmaiņas pirms Satversmes sapulces.

[16.1] Apgabaltiesa konstatē, ka universitātes Satversmes sapulces /datums A/ sēdē piedalījās 49 delegāti, urnā atrasto biļetenu skaits – 49, nederīgi biļeteni – 12 (*sēdes protokols Nr.1, lietas 1.sējuma 26.lapa*). Balsošanas rezultātā par trešās personas ievēlēšanu rektora amatā balsoja 32 delegāti, neievēlēt – 5, par pieteicējas ievēlēšanu delegātu amatā balsoja – 5 delegāti, neievēlēt – 32. Līdz ar to pirmās instances tiesa pamatoti secināja, ka atņemot arī trīs balsis trešajai personai (Satversmes sapulcē apstiprinātie jaunie delegāti, *lietas 1.sējuma 152.-156.lapa*), trešā persona iegūtu balsu vairākumu – 29 balsis (Administratīvā rajona tiesa pieļāva matemātisku kļūdu, norādot 28 balsis). Tādējādi arī šādā iznākumā trešā persona /Persona E/ saskaņā ar vēlēšanu nolikuma 4.9.apakšpunktu tiktu ievēlēts rektora amatā, jo par viņu nobalsoja vairāk nekā puse no visiem Satversmes sapulces locekļiem (bija jāsaņem vismaz 26 balsis).

Ievērojot minēto, apgabaltiesa par pareizu atzīst Administratīvās rajona tiesas sprieduma motivāciju, ka, pat ja tika pieļauts procesuālais pārkāpums, neievērojot Satversmes sapulces nolikumu (*lietas 1.sējuma 47.lapa*), tas nav būtisks, jo neietekmēja vēlēšanu rezultātu.

[16.2] Pieteicēja apelācijas sūdzībā vērš uzmanību uz to, ka tiesai bija jāpārbauda arī Satversmes sapulces sastāvā esošie pārstāvji un to proporcionalitāte.

Apgabaltiesa konstatē, ka ar universitātes Izglītības un vadības fakultātes akadēmiskā personāla 2023.gada 13.aprīļa kopsapulces lēmumu no universitātes Satversmes sapulces delegātu skaita atsaukts asoc.prof. /Persona J/, ievēlēts Dr.paed., asoc.prof. /Persona K/ (*lietas 1.sējuma 152.lapa*).

Ar universitātes Dzīvības zinātņu un tehnoloģiju institūta akadēmiskā personāla 2023.gada 13.aprīļa kopsapulces lēmumu no universitātes Satversmes sapulces delegātu skaita atsaukts /Persona L/, ievēlēta /Persona M/ (*lietas 1.sējuma 152.-154.lapa*). Atbilstoši publiski pieejamai informācijai gan /Persona L/, gan /Persona M/ ir Dr. biol. (/Tīmekļvietne E/, /Tīmekļvietne F/).

Ar universitātes Humanitārās fakultātes domes 2023.gada 13.aprīļa lēmumu no universitātes Satversmes sapulces delegātu skaita atsaukta Dr.hist /Persona N/, ievēlēta Dr.philol. /Persona O/ (*lietas 1.sējuma 155.-156.lapa*).

Ievērojot minēto, apgabaltiesa secina, ka no Satversmes sapulces delegātu skaita atsaukti un to vietā ievēlēti delegāti no vienas un tās pašas universitātes attiecīgās personāla grupas, kas atbilst arī Satversmes sapulces nolikuma 2.punkta nosacījumiem. Pieteicēja nav konkrēti norādījusi, kuri no ievēlētiem delegātiem atradās vienlaicīgi gan administrācijas, gan akadēmiskajā personālā.

Savukārt apelācijas sūdzībā norādītais, ka, ja netiktu pieļauti procesuālie pārkāpumi attiecībā pret pieteicēju, pastāv liela iespēja, ka vismaz trīs cilvēkiem būtu izveidojies citāds iespaids par viņu un viņi varētu nobalsot pret trešo personu, ir pieteicējs subjektīvs apgalvojums, kam nav atbilstoša pamatojuma.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 307., 309.pantu un 329.panta pirmo daļu, Administratīvā apgabaltiesa

nosprieda

noraidīt /Persona D/ pieteikumu par /universitāte/ Satversmes sapulces /datums A/ lēmuma (sēdes protokols Nr.1) atcelšanu.

Spriedumu var pārsūdzēt Senāta Administratīvo lietu departamentā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot kasācijas sūdzību Administratīvajā apgabaltiesā.

Tiesnese referente K.Krastiņa	Tiesnese S.Kanenberga	Tiesnese M.Miķelsone